

PATVIRTINTA
Šiaulių apylinkės teismo pirmininko
2022 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. V-221
(pakeista 2025 m. vasario 11 d. įsakymu
Nr. V-18)

SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKA ŠIAULIŲ APYLINKĖS TEISME

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir priekabiavimo prevencijos politika (toliau – Politika) nustato smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos principų įgyvendinimo Šiaulių apylinkės teisme (toliau – Teismas) nuostatas bei vykdymo priežiūros tvarką.

2. Šis aprašas parengtas ir vartojamos sąvokos apibrėžtos remiantis Valstybinės darbo inspekcijos smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos rengimo metodinėmis rekomendacijomis, Valstybinės darbo inspekcijos psichologinio smurto darbe prevencijai užtikrinti metodinėmis rekomendacijomis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu.

3. Politikos tikslas – padėti asmenims dirbantiems Teisme (teismų vadovams, teisėjams, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį) (toliau – teisme dirbantys asmenys) atpažinti smurto ir priekabiavimo atvejus, galimas smurto ir priekabiavimo formas, supažindinti su smurto ir priekabiavimo prevencijos priemonėmis, pranešimų apie smurtą ir priekabiavimą teikimo ir nagrinėjimo tvarka, apie smurtą ir priekabiavimą pranešusių asmenų ir / ar patyrusių smurtą ir / ar priekabiavimą asmenų apsaugos priemonėmis bei jiems teikiama pagalba, rekomenduojamais elgesio darbe (darbo etikos) modeliais ir kita informacija, susijusia su smurto ir priekabiavimo prevencija.

4. Politikoje vartojamos sąvokos:

4.1. **smurtas ir priekabiavimas** – vieno ar kelių asmenų nepriimtinas elgesys, galintis pasireikšti įvairiomis formomis, kai vienas ar daugiau asmenų siekia įžeisti arba įžeidžia kito asmens orumą, siekia daryti arba daro neigiamą įtaką jo emocinei sveikatai ir / ar siekia sukurti arba sukuria priešišką darbo aplinką;

4.2. **smurtas** – vieno ar kelių asmenų veikimu ar neveikimu kitam vienam ar daugiau asmenų padaromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis poveikis, susijęs su darbu, dėl kurio asmuo patiria arba gali patirti neturtinę ar turtinę žalą;

4.3. **priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, politinių, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka;

4.4. **seksualinis priekabiavimas** – nepageidaujamas, užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksmu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, turint tikslą pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką;

4.5. **grėsmė** – gresianti padėtis, pavojus, įskaitant įvairius grėsmingus įvykius (asmenų formuojančių užduotis ar asmenų vykdančių užduotis žodiniai išpuoliai, kitas įvairus susirūpinimą keliantis elgesys).

4.6. **Teisme dirbantys asmenys** – teisėjai, valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį.

KEISTA:

Nr. V-18, 2025-02-11

5. Visi teisme dirbantys asmenys privalo gerbti kito asmens garbę ir orumą, puoselėti pagarbaus bendravimo ir bendradarbiavimo kultūrą, vertybes, deklaruoti nepakantumą smurto ir priekabiavimo darbe išraiškoms, aiškiai parodant, kad tokie veiksmai yra netoleruojami.

6. Teisme dirbančių asmenų santykiai grindžiami supratimo, tolerancijos, geranoriškumo, abipusės pagarbos principais ir kitomis organizacinę elgseną kuriančiomis vertybėmis. Teisme dirbantys asmenys, atlikdami savo funkcijas, taip pat vadovaujasi įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais etikos principais, laikosi jų veiklai nustatytų etikos reikalavimų.

7. Rekomenduojami teisme dirbančių asmenų elgesio darbe (darbo etikos) modeliai, siekiant išvengti smurto ir priekabiavimo:

7.1. tarpusavio santykiai turi būti grindžiami mandagumu, sąžiningumu, pagarba, tolerancija, pasitikėjimu ir bendradarbiavimu;

7.2. asmenys dirbantys teisme negali vienas kito diskriminuoti, priekabauti, tyčiotis ar gąsdinti, nurodyti diskriminuoti kitų dirbančių teisme asmenų dėl jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kitais pagrindais;

7.3. Asmenys formuojantys užduotis ir asmenys vykdančios užduotis privalo viešai nevertinti kitų darbuotojų asmeninių savybių ir kompetencijos, pastabas apie pastebėtas klaidas ar veiklos trūkumus reikšti korektiškai, nedalyvaujant kitiems asmenims, netoleruoti nepagrįstos kritikos.

II SKYRIUS

SMURTO IR PRIEKABIAVIMO FORMOS BEI NEPRIIMTINO ELGESIO IŠRAIŠKOS

8. Smurto ir priekabiavimo bei nepriimtino elgesio išraiškos, kurios nėra toleruojamos ir kurioms taikoma Politika:

8.1. fiziniai veiksmai, kuriais siekiama sukelti skausmą ir / ar sužaloti. Fizinis smurtas gali pasireikšti (bet neatsiriboja) mušimu, stumdymu, smaugimu, trenkimu, purtymu, tampymu, daiktų daužymu ginčo metu, daiktų mėtymu įpykus, turto naikinimu, sužeidimu – kūno sužalojimais;

8.2. psichologiniai veiksmai – asmens įžeidinėjimas, nepagrįstų pastabų teikimas, grasinimas, draudimai, gąsdinimas, žeminimas, užgauliojimas ir kitas netinkamas elgesys, kuriuo siekiama asmenį įskaudinti, įbauginti, sumenkinti ar įstumti į beginklę ir bejėgę padėtį, priversti suvokti priklausomybę, atlikti tam tikrą veiksmą, paklusti smurtautojui. Pavyzdžiui, grasinimais bandoma nuslopinti galimą aukos pasipriešinimą. Psichologinio smurto darbe baimė riboja jį patiriančių asmenų veiksmus, laisvę, daro įtaką jų sprendimams, bendravimui, savijautai ir gerovei darbe;

8.3. seksualiniai veiksmai – kėsinimasis ne tik į asmens sveikatą, asmens kūno neliečiamumą, bet ir socialinę laisvę, asmenybės garbę ir orumą, t. y. tuo pačiu metu seksualiniame

smurte pasireiškia ir fizinio, ir psichologinio smurto bruožai. Šis smurtas pasireiškia įvairiomis formomis, pavyzdžiui, juokais ar šaipymusi iš kito asmens seksualumo ar kūno, įžeidžiančių pareiškimų darymu, įžeidinėjimu, pravardžiavimu dėl asmens seksualinių nuostatų / elgesio ir kt.; ekonominiai veiksmai – asmens žeminimas dėl ekonominės priklausomybės ir / ar patirtos / patiriamos ekonominės žalos, atsiradusios dėl smurtautojo prievartos. Tai gali pasireikšti (bet neapsiriboja) daromu poveikiu susidoroti su asmeniu finansiškai, grasinimais neskirti skatinimo priemonių ar jų mokėjimo nutraukimu, nuopelnų / pasiekimų ir kvalifikacijos nuvertinimu, taip išskiriant iš kitų, asmens veiklos nuvertinimu ne pagal jo nuopelnus ir kvalifikaciją, neleidimas dirbti ir kt.;

8.4. ekonominiai veiksmai – darbuotojo žeminamas dėl ekonominės priklausomybės ir (ar) patirtos/patiriamos ekonominės žalos, atsiradusios dėl smurtautojo prievartos. Tai gali pasireikšti (bet neapsiriboja) daromu poveikiu susidoroti su darbuotoju finansiškai, grasinimais neskirti skatinimo priemonių ar jų mokėjimo nutraukimo, darbuotojo nuvertinimu pagal jo nuopelnus ir kvalifikaciją, neleidimas dirbti ir kt.

8.5. nepriimtino elgesio išraiškos – elgesys, kuris kenkia asmens emocinei, o sunkiais atvejais – ir psichinei bei fizinei sveikatai. Pavyzdžiui, nepriimtinas ar nepageidaujamas fizinis kontaktas (fizinis prisilietimas, glostymas, plekštelėjimas, grybštelėjimas, siekimas prisiliesti (apkabinti), prisitraukti arčiau kito asmens ir kt.) ar tokio fizinio kontakto reikalavimas; nepadoraus turinio informacijos demonstravimas ar siuntimas; įkyrus domėjimasis apie privatų gyvenimą, intymius santykius; nepageidaujami komentarai dėl išvaizdos, kūno formos, aprangos; įžeidžiantys juokai, patyčios, apkalbos, gandai, šmeižtas, užgaulūs gestai; tyčinis asmens izoliavimas darbinėje veikloje; informacijos, nesusijusios su asmens atliekamomis funkcijomis, apie šį asmenį rinkimas ir / ar platinimas; elgesys, kuriuo siekiama riboti asmens apsisprendimo laisvę; poveikis asmeniui, siekiant tam tikrų su darbu nesusijusių funkcijų (paslaugų) atlikimo ir kt.

III SKYRIUS

SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMAS

9. Smurtas ir priekabiavimas bei bet kokios jo apraiškos yra draudžiamos visose su darbu susijusiose erdvėse ir veiklose (taip, kaip tai apibrėžia Darbo kodekso 30 str. 2 d.).

10. Teisme išskiriami pirminiai, antriniai ir tretiniai smurto darbe prevenciniai veiksmai:

10.1. pirminė prevencija – veiksmai, skirti pašalinti smurto ir priekabiavimo apraiškas ir taip sumažinti neigiamą jų įtaką teisme dirbantiems asmenims, t. y. psichosocialinės ir fizinės darbo aplinkos gerinimas (darbo aplinkos keitimas, lanksčių darbo grafikų tvirtinimas, psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių stebėseną, įtraukimas į teismo veiklas, grįžtamojo ryšio suteikimas), smurto ir / ar priekabiavimo atvejų fiksavimas ir teismo organizacinės kultūros ugdymas. Pagarba, atidumu ir atvirumu grįstas asmenų dirbančių teisme bendravimas, užduotis formuojančių asmenų parama sprendžiant problemas, mažinant smurto ir priekabiavimo darbe riziką bei ugdant organizacinę kultūrą;

10.2. antrinė prevencija – prieš smurtą nukreiptos įstaigos politikos formavimas.

Antrinės prevencijos įgyvendinimo metu teisme dirbantys asmenys informuojami apie parengtą Politiką, organizuojamus mokymus smurto ir priekabiavimo temomis. Teisme dirbantys asmenys, nevykdantys užduotis formuojančių funkcijų, mokomi: kaip nustatyti galimas smurto ir priekabiavimo situacijas; kokie galimi smurto ir priekabiavimo šalinimo sprendiniai; bendravimo įgūdžių, kurie padėtų išvengti smurto ir / ar jį sumažinti; kaip skatinti teigiamą aplinką darbe; apie teisinio gynimo galimybes. Asmenys formuojantys užduotis vykdymui mokomi: suprasti ir

paaiškinti teismo prevencinės politikos strategiją; pastebėti netinkamą savo ir asmenų, su kuriais dirba, elgesį; įvertinti darbo aplinką ir numatyti priemones, kurios padėtų išvengti smurto ir / ar priekabiavimo darbe; padėti nukentėjusiems asmenims; užtikrinti informacijos apie patyrusius smurtą asmenis konfidencialumą pagal galiojančius teisės aktus; palaikyti teisme dirbančius asmenis ir skatinti abipusę pagarba grįstą darbo aplinką;

10.3. tretinė prevencija – visapusė pagalba smurtą ir /ar priekabiavimą patyrusiems asmenims ir taikomos drausminės nuobaudos.

11. Teismo pirmininkas yra atsakingas už tai, kad teisme būtų vykdoma smurto ir priekabiavimo prevencija. Teismo pirmininkas gali paskirti nešališką, darbuotojų pasitikėjimą turintį, etišką elgesiu pasižymintį teisme dirbantį asmenį, kuris konsultuoja Politikos įgyvendinimo klausimais, bet nenagrinėja skundų / pranešimų ir nevykdo tyrimų.

12. Teisme periodiškai, tačiau ne rečiau kaip vieną kartą per 3 kalendorinius metus, organizuojami visiems teismo darbuotojams (įskaitant dirbančius nuotoliniu ir hibridiniu būdu) privalomi mokymai apie smurto ir priekabiavimo pavojus, prevencijos priemones, darbuotojų teises ir pareigas smurto ir priekabiavimo srityje (Darbo kodekso 30 straipsnio 3 dalies 3 punktas).

12.1. Mokymai gali vykti pasitelkiant tiek vidinius, tiek išorinius žmogiškuosius išteklius.

12.2. Jeigu dėl objektyvių priežasčių teismo darbuotojas negali dalyvauti privalomuose mokymuose, jam sudaromos sąlygos per 5 darbo dienas nuo nurodytų aplinkybių pasibaigimo susipažinti su mokymų medžiaga.

12.3. Mokymų faktas fiksuojamas teismo vidaus dokumente.

KEISTA:

Nr. V-18, 2025-02-11

13. Naujai priimtus darbuotojus per mėnesį nuo priėmimo į darbą atsakingi asmenys supažindina su Politika (pasirašytinai) ir turima mokymų medžiaga (pagal galimybes ir prieinamumą dėl autorinių teisių) ar aktualia informacija apie smurto ir priekabiavimo pavojus, prevencijos priemones, darbuotojų teises ir pareigas smurto ir priekabiavimo srityje (el. paštu). Darbuotojas, susipažinęs su mokymų medžiaga ar aktualia informacija, apie susipažinimą informuoja el. paštu.

KEISTA:

Nr. V-18, 2025-02-11

IV SKYRIUS

PRANEŠIMŲ / SKUNDŲ APIE SMURTĄ IR PRIEKABIAVIMĄ TEIKIMO IR NAGRINĖJIMO TVARKA

14. Asmuo, manantis, kad prie jo ar kito asmens yra priekabiuojama ir / ar naudojamas smurtas, turi teisę pateikti pranešimą / skundą Teismo pirmininkui arba jo įgaliotam atsakingam asmeniui šiais būdais: tiesiogiai, elektroniniu paštu – prevencija@teismas.lt arba anonimiškai, įmetant į anoniminę dėžutę (skirtą pranešimams, pagyrimams, pastaboms, pasiūlymams ir kt.). Pateiktas pranešimas / skundas registruojamas neviešame registre. Pranešimą rekomenduojama pateikti per kiek įmanoma trumpiausią laiką nuo skundžiamų veiksmų padarymo arba paaiškėjimo dienos. Jame turi būti nurodyti paaiškinimai apie patirto smurto ir / ar priekabiavimo situaciją, smurto apraiškas ir aplinkybes, nurodyti galimi liudytojai, pridėti turimi įrodymai (pavyzdžiui, garso įrašai, susirašinėjimas ir pan.). Visi pranešimai / skundai apie smurto ir priekabiavimo atvejus turi būti registruojami ir nagrinėjami. Bet kuri informacija, susijusi su pranešimu / skundu laikoma konfidencialia ir negali būti paviešinta asmenims, kurie nėra susiję su galimu pažeidimu ir jo tyrimu.

15. Teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo, gavęs pranešimą / skundą, priima vieną iš šių sprendimų (Politikos 2 priedas):

15.1. tuo atveju, jei asmuo teikia tik informaciją (pranešimas / skundas), prašo konsultacijos ir nepageidauja, kad būtų atliktas tyrimas, taiko tokias procedūras, kaip pokalbis, kai atsakingas asmuo atskirai bendrauja su skundžiamuoju, dalyvaujant ar nedalyvaujant besiskundžiančiam asmeniui, siekiant taikiai išspręsti kilusius nesutarimus, arba priimamas sprendimas pakartotinai supažindinti skundžiamąjį asmenį su Politika ir kitais dokumentais, atkreipiant papildomą dėmesį į tai, dėl ko buvo kreiptasi;

15.2. sudaro Komisiją gautam pranešimui / skundui ištirti ir pateikti Teismo pirmininkui ar jo įgaliotam asmeniui išvadą;

15.3. organizuoja tyrimą, vadovaudamasis teisės aktais, reglamentuojančiais teismo veiklą bei nustatančiais tarnybinių nusižengimų, darbo pareigų pažeidimų, profesinės etikos normų pažeidimų tyrimo tvarką,

15.4. tuo atveju, kai pateikiamas svariais įrodymais pagrįstas skundas dėl teisėjo veiksmų, jis teikiamas nagrinėti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 83, 102 ir 103 straipsniuose nustatyta tvarka.

16. Nustačius smurtą ir / ar priekabiavimą, Teisme skubiai ir efektyviai imamasi vienos, ar kelių iš šių priemonių traumų ir streso lygiui sumažinti, užtikrinant pagalbos prieinamumą ir visus reikalingus psichologinės pagalbos resursus:

16.1. inicijuojamas ir pravedamas pokalbis, suteikiami psichologinės pagalbos organizacijų, psichologinės pagalbos telefono linijų nuorodos ir kontaktai;

16.2. sudaromos sąlygos dalytis patirtimi, organizuojant teisme dirbančių asmenų pokalbius, mokymus, susirinkimus, skatinant kalbėti apie savo patirtį, informuoti atsakingus asmenis ir ieškoti pagalbos, gauti paramą iš kolegų;

16.3. po kiekvieno smurto ir / ar priekabiavimo atvejo tyrimo, įvykus kitoms ekstremalioms / krizinėms situacijoms, susijusioms su smurto ir / ar priekabiavimo apraiškoms atliekamas psichosocialinių rizikos veiksnių vertinimo atnaujinimas (apklausos). Gauti rezultatai apibendrinami ir, esant poreikiui, atsižvelgus į nustatytą atvejį, atliekami šios Politikos 9 punkte numatyti prevenciniai veiksmai;

16.4. taikoma tarnybinė / drausminė atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymą ir (ar) Lietuvos Respublikos darbo kodeksą.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Politika patvirtinta teismui įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūras Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Visi teisme dirbantys asmenys pirmą kartą su patvirtinta Politika supažindinami pasirašytinai, o su pakeitimais – išsiunčiant pranešimą apie pakeitimus elektroniniu paštu ir / arba pasirašytinai. Naujai Teisme į pareigas priimami asmenys su patvirtinta Politika supažindinami pasirašytinai (Politikos 1 priedas). Teismo Politika viešinama vidiniame ir išoriniame Teismo internetiniuose puslapiuose.

18. Atsakingi asmenys privalo laikytis konfidencialumo ir užtikrinti gautų pranešimų / skundų konfidencialumą. Komisija, sudaryta gautų pranešimų / skundų tyrimui, privalo užtikrinti konfidencialumą pasirašydami konfidencialumo pasižadėjimą (Politikos 3 priedas).

19. Politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros tvarka peržiūrima ir, esant poreikiui, atnaujinama pasikeitus šios Politikos reguliavimo srities teisės aktams, atsižvelgiant į gautus

pranešimus apie smurtą ir priekabiavimą, nustatytus smurto ir priekabiavimo atvejus, pasikeitus galimiems jų pavojams ar atsiradus naujų arba pareikalavus Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai. Už periodišką Politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros tvarkos peržiūrėjimą ir, esant poreikiui, teikimą Teismo pirmininkui ją atnaujinti atsakingas teismo pirmininko įgaliotas asmuo.

ŠIAULIŲ APYLINKĖS TEISMAS

SUSIPAŽINIMAS

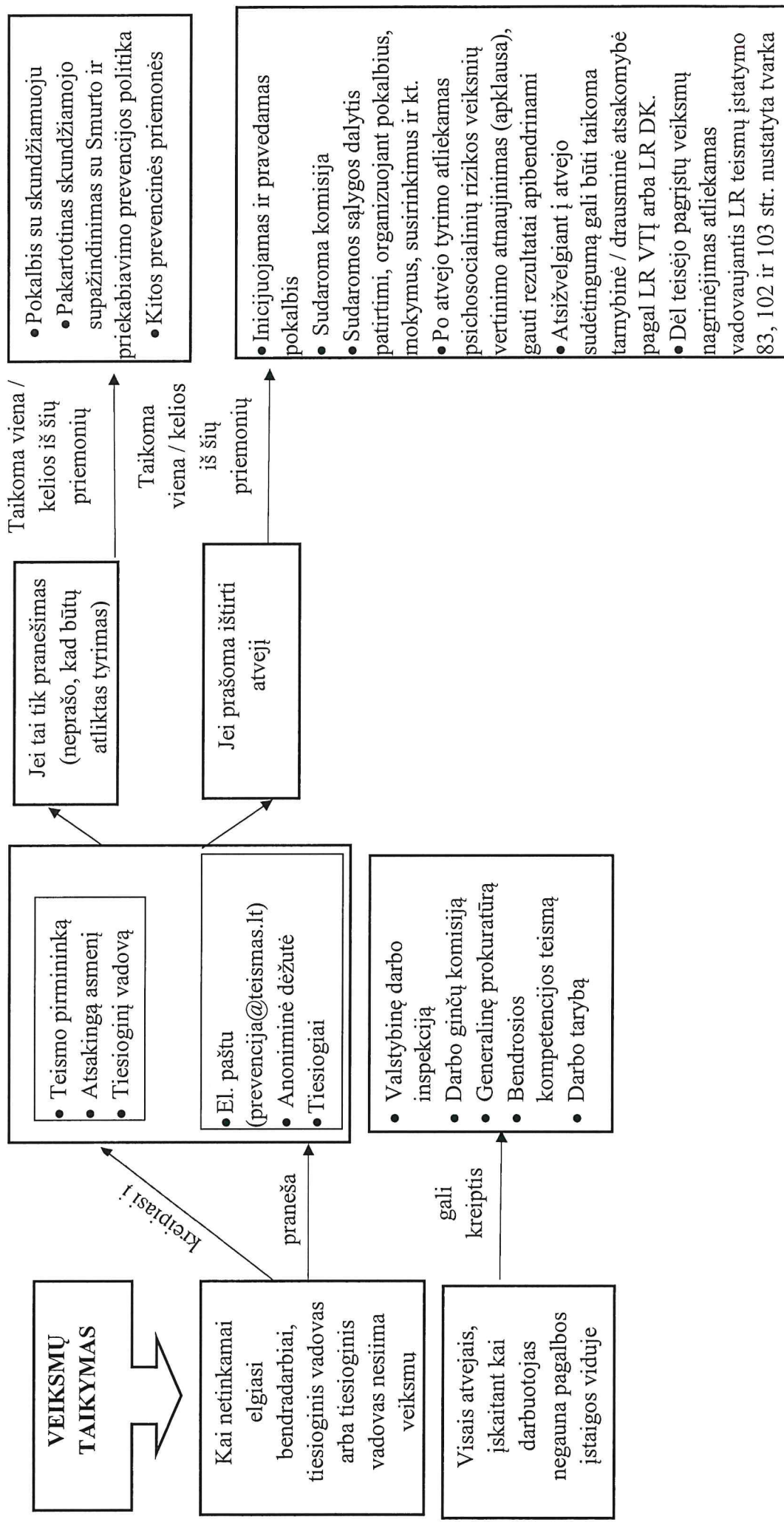
Aš, _____, esu susipažinęs (-usi) su Smurto ir priekabiavimo prevencijos politika Šiaulių apylinkės teisme, patvirtinta Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2022 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. V-221 „Dėl Šiaulių apylinkės teismo smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos patvirtinimo“, kuri yra patalpinta vietiniame teismo tinklapyje: „Dokumentai“ - „Įsakymai“ ir išoriniame Šiaulių apylinkės teismo tinklapyje – „Administracinė informacija“.

_____
(data)

_____
(parašas)

_____
(Vardas, pavardė)

Smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos
Šiaulių apylinkės teisme
2 priedas

**ŠIAULIŲ APYLINKĖS TEISMO
KONFIDENCIALUMO PASIŽADĖJIMAS**

20 m.

d. Nr.

_____
Šiauliai

1. Aš suprantu, kad, vykdydamas (-a) savo pareigas Šiaulių apylinkės teisme, turėsiu prieigą prie informacijos apie asmenis, kuriems taikomas reikalavimas užtikrinti konfidencialumą. Ši informacija Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais gali būti atskleista ar perduota tik įgaliotiems asmenims ar institucijoms.

2. Aš žinau, kad konfidencialią informaciją sudaro asmens, Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka pateikusių pranešimą dėl patirto smurto ir priekabiavimo, duomenys ir kita ji tiesiogiai ar netiesiogiai identifikuoti leidžianti informacija.

3. Aš pasižadu užtikrinti konfidencialumą ir neatskleisti, neperduoti informacijos, laikomos konfidencialia, nė vienam asmeniui, kuris nėra įgaliotas naudotis šia informacija, tiek įstaigos viduje, tiek už jos ribų. Taip pat pasižadu pranešti įstaigos vadovui apie bet kokią pastebėtą ar sužinotą situaciją, kuri gali kelti grėsmę tokios informacijos saugumui ir konfidencialumui.

4. Aš žinau, kad šis pasižadėjimas galios visą mano darbo ar sutartinių santykių galiojimo laiką šioje įstaigoje, taip pat man pradėjus eiti kitas pareigas arba pasibaigus darbo santykiams.

5. Aš esu susipažinęs (-usi) su Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimais, reglamentuojančiais konfidencialios informacijos apsaugą.

6. Aš esu įspėtas (-a), kad už šio pasižadėjimo nesilaikymą turėsiu atsakyti pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

_____
(parašas)

_____
(vardas ir pavardė)

Pakeitimai:

1. Šiaulių apylinkės teismas, Įsakymas

Nr. V-18, 2025-02-11

Dėl Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2022 m. spalio 31 d. įsakymo Nr. V-221 „Dėl smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos Šiaulių apylinkės teisme patvirtinimo“ 2. pakeitimo, 3. punkto pripažinimo netekusiu galios, smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos Šiaulių apylinkės teisme papildymo